

ซ่อม (ฟัน) เเท่าไร ก็ไม่เสร็จ

ศ. ทญ. ดร.สุตาดวง กฤษณาพงษ์

ภาควิชาทันตกรรมชุมชน คณะทันตแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

อย่ากระหึ่มใจไปว่าทุกอย่างจะเสร็จสิ้นเรียบร้อยดีแล้ว เมื่อคุณไปพบทันตแพทย์เพื่ออุดฟันที่ผุ
ปรมาจารย์ทันตแพทย์เฉพาะทางด้านอุดฟันท่านหนึ่งแห่งประเทศอังกฤษ ลูกขึ้นมาวิพากษ์วิจารณ์งานของ
ตัวเองว่าเป็น “vicious cycle” หรือ “วงจรอุบาทว์” เมื่อเขาทำวิจัยแล้วพบว่าร้อยละ 70 ของงานอุดฟัน
ซ่อมฟันในประเทศอังกฤษเป็นการอุดซ้ำรอยอุดเดิม และทุกครั้งที่ต้องอุดซ้ำย่อมหมายถึงรอยอุดที่กว้างขึ้น
เรื่อย ๆ

เริ่มต้นจากมีรอยผุรูเล็ก ๆ เมื่ออายุสิบกว่าขวบ พออายุ 20 ปีก็ต้องมารื้อออกแล้วอุดใหม่ที่มีขนาด
ใหญ่ขึ้นเต็มด้านฟัน พออายุ 28 ปีก็รื้อออกอุดใหม่เต็มทั้งตัวฟัน พออายุ 35 ปีก็รื้อออก ที่นี้อุดไม่ไหวแล้ว
เพราะเนื้อฟันเหลือน้อยมาก ก็ต้องครอบฟัน พอสัก 40 กว่าก็ต้องมารักษาโรคฟันแถมด้วยใส่ครอบฟันตัวใหม่
50 ปีก็ต้องถอนออกแล้วใส่ฟันปลอม 60 ปีฟันข้าง ๆ ที่ครอบไว้เพื่อเป็นหลักยึดฟันปลอม ก็ดันผุขึ้นมาอีก
ต้องมารื้อออกกันใหม่ ซ่อมใหม่ทั้งฟันซี่เดิมและฟันข้างเคียง ที่นี้ก็ใส่รากเทียมกันดีกว่า

ปรากฏการณ์ของการรักษาแบบก้าวร้าวที่เกิดขึ้นในช่วงชีวิตนี้อาจไม่เคยถูกสังเกตจากตัวผู้ป่วย และไม่
เคยถูกสนใจทางทันตแพทย์ ฝ่ายหนึ่งก็คิดว่ามีอาการก็ไปรักษาเสีย อีกฝ่ายก็คิดว่ารักษาให้ดีที่สุดก็พอแล้ว
การรักษาฟันที่มีรอยผุกว้างขึ้นเรื่อย ๆ หมายถึง เวลาในการรักษาที่เพิ่มมากขึ้นเรื่อย ๆ ต้นทุนและค่ารักษา
ที่สูงขึ้นเรื่อย ๆ ตลอดจนความต้องการทันตแพทย์ที่มีฝีมือเฉพาะทางมากขึ้นเรื่อย ๆ ซึ่งย่อมส่งผลกระทบต่อ
ความยุ่งยากให้กับผู้ป่วยมากขึ้น และไม่ใช้แนวทางที่ถูกต้องของวิชาชีพในการดูแลรักษาสุขภาพฟันของ
ประชาชนทั้งประเทศ !

ปรมาจารย์ทันตแพทย์ท่านนั้นจึงลุกขึ้นมาประกาศให้ทุกคนหันมาให้ความสำคัญกับการป้องกันฟันผุ
มากกว่าง่วนอยู่กับการรักษาซ่อมฟันอย่างไม่จบสิ้น การที่ผู้ป่วยมีฟันผุแสดงว่าผู้ป่วยมีพฤติกรรมที่เสี่ยงต่อการ
เกิดฟันผุ และหากพฤติกรรมยังคงเหมือนเดิม การอุดฟันก็เป็นเพียงแค่การยับยั้งไว้ชั่วคราวเพื่อรอคอยรอยผุ
ใหม่ที่จะเกิดขึ้นซ้ำนั่นเอง การรักษาจึงเป็นแค่การแก้ไขที่ปลายน้ำ (downstream) ซึ่งไม่มีทางจบสิ้น หาก
สาเหตุที่ต้นน้ำ (upstream) ยังไม่ได้รับการแก้ไข

อย่าชะล่าใจไปว่าท่านอุดฟันเรียบร้อยดีแล้ว สสำรวจการแปรงฟันของตนว่าได้รับฟลูออไรด์เต็มที่แล้ว
หรือยัง แปรงฟันด้วยยาสีฟันผสมฟลูออไรด์อย่างน้อย 2 ครั้งต่อวัน ไม่ต้องบ้วนน้ำ และไม่กิน/ดื่มหลังแปรง
เสร็จครึ่งชั่วโมง พิจารณาพฤติกรรมการกินของตนว่ายังกินอาหารหวานจุบจิบหรือไม่ ลดอาหารที่มีน้ำตาลลง
อย่ากินบ่อย เลือกที่ไม่มีน้ำตาลหรือน้ำตาลต่ำ โดยเฉพาะเครื่องดื่ม ก่อนออกจากห้องฟัน หันไปบอกคุณ
หมอสักหน่อยว่าท่านจะปรับปรุงพฤติกรรม เป็นคนไข้ที่ดี เพื่อที่จะได้ไม่ต้องมาหาคุณหม่อีกนาน ๆ ค่ะ